

Lejligheder, der kunde deles. Og i alt Fald viser de Oplysninger, man har angaaende Boligforholdene her i København, at Kvadratindholdet af Lejlighederne i Forhold til Indbyggerantallet stiller sig langt, langt gunstigere nu end forud for 1913, saaledes at der, naar man tager det rent pladsmæssigt, egentlig skulde være Lejligheder, Boligplads nok til det Antal Indbyggere, der i Øjeblikket findes i København.

Jeg mener ogsaa, at Lejlighedernes Antal indskrænkes paa anden Maade. Der er vel i den bestaaende Huslejelovgivning Bestemmelser, som skulde forhindre, at Lejligheder kom til at staa ledige, men man har dog maattet lade et Spillerum staa aabent, man har maattet aabne en Karenstid, inden hvilken Lejlighederne skulde lejes ud. De har Lov til at staa en Maaned eller to, inden Forpligtelsen til at udleje dem indtræder. Men der er mange Former, under hvilke en Grundejer, der maaske ønsker at sælge sin Ejendom, kan faa en Lejlighed disponibel, uden at det offentlige er i Stand til at forhindre det. Og at det sker, kan man overbevise sig om ved at læse Bladenes Annoncespalter, hvor der næsten altid staaer, naar en Ejendom udbydes til Salg: „En ledig Lejlighed kan overtages“. Denne Lejlighed kunde dog ikke altid være ledig i Overensstemmelse med den bestaaende Huslejelov; der maa være truffet særlige Aftaler, man maa paa en eller anden Maade kunne omgaa de gældende Bestemmelser.

Endelig mener jeg, at den bestaaende Huslejelovgivning hemmer Byggeriet derved, at den skaber usikre Forhold baade for de Grundejere, der har bygget, og paa en vis Maade ogsaa for dem, der nu vil bygge. Man kan ganske vist henvise til, at de staaer frit og kan disponere over deres Lejligheder baade med Hensyn til, hvem de vil leje til, og med Hensyn til den Leje, de vil forlange. Men de kan dog intet Øjeblik være sikre for, at ikke de samme lovbundne Regler, som de gamle Grundejere nu er underkastet, ogsaa ved Lejlighed bliver overført paa dem. Og er der noget Omraade, hvor der maa være en vis Fasthed, hvor Forholdene burde ligge sikkert, er det paa det Omraade, der vedrører Grundejendomme. Nu ved jeg nok, at man siger, at i de Købstæder, hvor

man har ophævet Huslejenævnene og Kontrolbestemmelserne, har man ikke kunnet mærke nogen Fremgang i Byggeriet. Jeg vil hertil sige, at den Slags kan ikke komme lige straks. Det, man ønsker, kan ikke komme et halvt Aar efter, at Forandringen er sket. Men det afgørende er dog, at det ikke kan nytte, man i ganske enkelte Byer giver Forholdene fri; det, der skal til, er naturligvis, at det offentlige slipper sit Tag og tilkendegiver Folk, baade dem, som nu er Grundejere, og dem, som ønsker at blive det, at man nu betror dem at varetage den Opgave, der paa en saa fortrinlig Maade blev varetaget af det private Initiativ før 1916, hvor der hvert Aar blev skaffet Boliger til Tusinder af Mennesker, uden at det voldte Vanskeligheder, og uden at Stat eller Kommune havde nogen Udgift derved.

Men til Trods for, at jeg saaledes mener, at den bestaaende Lovgivning, som jo i øvrigt i sin Tid har været nødvendig, har modvirket Boligbyggeriet, vil jeg dog gøre gældende, at Boligsituationen for Provinsbyernes Vedkommende stiller sig ikke saa lidt gunstigere nu end for et Aar eller to siden. Der kan i dette Foraar have været Vanskeligheder, som skyldes den lange og strenge Vinter, men de Lejligheder, der ikke blev færdige til April Flyttedag, er enten nu blevet færdige eller ogsaa bliver de færdige. Saafremt de var begyndt i Efteraaret, skal de jo gøres færdige, man har aldrig oplevet, at en Ejendom er blevet staaende halvfærdig. Det Arbejde, der staaer tilbage og ikke kunde udføres i Vinterens strenge Tid, er man nu i Færd med eller allerede færdig med. Vil man bedømme, om jeg har Ret i min Paastand, kan man blot se hen til, at i en Række Kommuner, der har ønsket at opretholde alle de tilladte Restriktioner, stiller man sig nu særdeles villigt med Hensyn til at give Tilladelse til at nedrive gamle Boliger og til Boligers Omdannelse til Forretninger, hvilket man for blot to Aar siden aldeles bestemt modsatte sig. Man gaar endogsaa saa vidt — det er der i alt Fald Eksempler paa —, at man har tilladt, at Boliger, til hvilke der for ganske faa Aar siden blev givet Tilskud baade fra Stat og Kommune, omdannes til Forretningsbrug. Naar man